

EZÜSTNET Egyesület

Bel-budai szecessziós séta

2018. szeptember 28.

Az Ezüstnet Egyesület érdeklődő tagjai kiváló vezetés – Párkányiné Kóta Zsuzsanna építészmérnök, műemlékvédelmi szakmérnök – mellett élvezetes sétát tett (2018.09.28.).

A séta programja: Bel-Buda szecessziós középületei (Danubius Hotel Gellért Budapest palotaszálló, Szent Gellért Gyógyfürdő és Uszoda-előcsarnok, Múteremház), lakóépületei és villái.

Útvonal: Szent Gellért tér, Kelenhegyi út, Orlay utca, Bartók Béla út, kitérő a Mészöly utcába, Móricz Zsigmond körtér, Karinthy Frigyes út időhiány miatt elmaradt.

A séta vezetőjének lokálpatriotizmusa, lakókörnyezetének szeretete (Szent Gellért téren lakik) átütő erővel hat.

Az előadásban és a séta során átfogó képet kapunk a XX. század elején bekövetkezett nagy építészeti fellendülésről, az épített környezet tárgyi emlékeiről.

Említés történik:

- az építészet hármasságát (tartósság, hasznosság, szépség) megfogalmazó ókori építésről: Vitruvius, akinek a neve Leonardo tanulmányból (1490) ismeretes.
- a szecesszió szó jelentéséről, ami sokkal inkább egy művészeti irányzat, egy világkép, mint egységes stílus. (A szó latin eredetű, kivonulást, elszakadást jelent mindattól, amit a korabeli akadémikus művészet képviselt.)
- a magyar szecesszió legnagyobb mesteréről és meghatározó műveiről: Lechner Ödön (1845-1914) építész, új korszakot nyit a magyar építészetben, nemzeti formanyelve, a legnemesebb architektúrába öltöztetve egy új építészgeneráció számára ad követendő mintát, kiindulási pontot.
- a Lechner család tagjairól: bátyja Lechner Gyula festőművész, író, műfordító (Bartók Béla út 40. szám alatti bérpalota számára épül), öccse Lechner Károly orvos, fia ifj. Lechner Ödön festőművész, unokaöccse Kismarty-Lechner Jenő építész (Mészöly utca 4. szám alatti bérház Waga Lászlóval közös munka), aki egész életében kutatja a magyar népi motívumkincset, amelyet alkotó módon ötvöz a felvidéki reneszánsz építészet pártázatos díszítőmotívumainak továbbgondolásával, valamint a kalotaszegi menyasszonyládára festett motívumkincssel, a kiugró homlokzati rész jellemzően angolvörös, okker és kék színű ornamentális graffitoja az egyik legszebb példája az építész törekvéseinek.
- a Lechner Tudásközpontról: a tágabb mérnöki világot bemutató polihisztor családra utaló Lechner név számukra egyet jelent Lechner Lajos (1833-1897) kreatív és tökéletességre törekvő várostervező szemléletével, aki az árvíz (1879) által elpusztított Szeged újjáépítője, Budapest rendezési tervének kidolgozója, az Országház építésének főellenőre, Ödön, Jenő és Kamill, valamennyi Lechner családtag és leszármazott újtó, törekvő mérnöki és építész szellemiségével. A Lechner Tudásközpont ezzel a szellemiséggel vállal közösséget.
- a Hadik Kávéház egykori pezsgő életéről, a Csontváry örökség megmentőjéről Gerlóczy Geodeon (1895-1975) Ybl-díjas (2010) építészmérnökről, aki a Fiumei úti Baleseti Kórház és számtalan lakóépület, villa tervezője.

A szecesszió főbb jellemzői: nagymértékű stilizálás, a növényi vagy geometrikus mintákra építő hullámzó ornamentika, hangsúlyos, élénk színek alkalmazása, „organikus” jellegű formálás. A szecessziós épületeken kevés a derékszög, a tervezők sokkal inkább kedvelik a lágy, gömbölyded formákat. A szecessziós stílust Európa különböző területein más és más névvel illetik. Míg az Osztrák–Magyar Monarchiában a Sezession szót alkalmazzák (egy bécsi kiállítási épület neve ez, ahol az akadémizmussal szembehelyezkedő művészek állítják ki műveiket), addig Franciaországban az art nouveau („új művészet”), Nagy-Britanniában a modern style („modern stílus”) az elfogadott elnevezés (ma az angoloknál is az art nouveau kifejezés használatos). Németországban a Jugendstil (a müncheni „Jugend”, azaz „Fiatalság” című folyóirat után) és a Wellenstil („hullámstílus”), Spanyolországban a Modernismo, Olaszországban a stile floreale („virágos stílus”), az Amerikai Egyesült Államokban pedig a Tiffany style elnevezés terjed el.

Az előadó búcsúajándéka: Gerle János-Kovács Attila-Makovecz Imre: A századforduló magyar építészete (1990) c. könyvre hívja fel a figyelmet.

Sebestyén Artúr-Sterk Izidor-
Hegedűs Ármin:
Danubius Hotel Gellért Budapest
Szent Gellért Gyógyfürdő és Uszoda

Kosztolányi-Kann Gyula:
Műteremház (1903)

Kismarty-Lechner Jenő és Wargha László:
bérház 1910 (Mészöly u.4.)

Bartók Béla út századfordulós emlékekben egyik leggazdagabb utcánk, bérházak:

8. szám (Jánszky Béla 1910), 10-12. szám (Bálint Zoltán és Jámbor Lajos 1907), 15/a,b. szám (Siegel Albin), 29. szám (Jónás Dávid és Jónás Zsigmond 1908, Almásy László, Ede utazó, Afrika kutató, felfedező, pilóta emléktábla, személyéről szól Az angol beteg c. film (1996), Almásy gróf szerepében: Ralph Fiennes), 33. szám (Fischer József 1905), 36-38. szám Hadik-ház (Svarcz Jenő 1911), 40. szám (Lechner Ödön 1899), 49. szám (Fischer József 1906), 50. szám (Málnai Béla) és Móricz Zsigmond körtér 1-2. szám alatti bérpaloták (Fischer József és Detoma Alfonz 1906), valamint Orlay u. 2/b szám (Medgyaszay István 1910)

Az élményt lejegyezte: Győrfiné Dr. Buzási Anna, a krónikás, az eseményt Iványi Zsuzsi és Marton Lici örökítette meg fotóikkal.

Az Egyesület működésének és kulturális programjainak támogatói:

